ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸਟੇਟ
ਬਨਾਮ
ਧਰਮਰਾਜ

(2023 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2635)

ਅਗਸਤ 29, 2023

[ਅਹਸਾਨੁਦੀਨ ਅਮਨੁੱਲਾ* ਅਤੇ ਐਸ.ਵੀ.ਐਨ. ਭੱਟੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਮੁੱਦਾ: ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇਕਲੌਤੇ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦਾ ਕੋਡ, 1973 – ਧਾਰਾ 438 – ਪ੍ਰੀ ਅਰੈਸਟ ਜ਼ਮਾਨਤ – ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਯੂ/ਐਸ. 147, 148, 149, 323, 325, 341, 342 ਅਤੇ 427 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਦੋਸ਼ ਯੂ/ਐਸ. 186, 353 ਅਤੇ 364 ਖਿਲਾਫ ਜਵਾਬੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ – ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਂਗ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਹਰ ਕੇਸ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਜਵਾਬੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਐਲਾਨੀਆ ਅਪਰਾਧੀ ਸੀ – ਜਵਾਬੀ ਬਿਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਐਲਾਨੀਆ ਅਪਰਾਧੀ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦਾ ਸੀ – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਐਲਾਨੀਆ ਅਪਰਾਧੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣ ਨਾਲ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ 'ਅੰਤਰਿਮ' ਅਤੇ ਕੋਰਸ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀ – ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਐਲਾਨੀਆ ਅਪਰਾਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ – ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਰਾਮ ਗੋਵਿੰਦ ਉਪਾਧਯਾਯ ਬਨਾਮ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ (2002) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 598 : [2002] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 526; ਕਲਿਆਣ ਚੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਰਣਜਨ (2004) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 528; ਪ੍ਰਸਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਆਸ਼ੀਸ ਚੈਟਰਜੀ (2010) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 496 : [2010] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1165; ਮਹੀਪਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਉਰਫ ਪਾਪਲਾ (2020) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 118 : [2019] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 529; ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ @ ਦੀਪੂ @ ਦੀਪਕ (2023) ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 761 : 2023 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 1059; ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (1995) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 349 : [1994] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 639; ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦੁਮਨ ਸਿੰਘ (1996) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 69; ਕੇ.ਐਸ. ਵਟਾਲ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ (2018) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 511 : [2018] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 466; XXX ਬਨਾਮ ਅੰਡਮਾਨ ਅਤੇ ਨਿਕੋਬਾਰ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਅਨ ਟੈਰੀਟਰੀਜ਼ 2023 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 767 : 2023 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 1062; ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੱਬੀਆ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1980) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 565 : [1980] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 383; ਸੁਸ਼ੀਲਾ ਅਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) (2020) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : [2020] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਸ੍ਰੀਧਰ ਸਤਲਿੰਗੱਪਾ ਮੇਤਰੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2011) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 694 : [2010] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 201; ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2021) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 518; ਅਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ (2014) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 273 : [2014] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 128; ਮੁਹੰਮਦ ਅਫਸਕ ਆਲਮ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ (2023) ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 660 2023 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 892; ਲਵੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ) (2012) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 730 : [2012] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 469; ਮਧਿਆ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ (2014) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 171 : [2013] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 772; ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ੰਕਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 955; ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2022) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 282 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲਤ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2635 ਦਾ 2023।

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 03.12.2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ CRM-M ਨੰਬਰ 49115 ਦਾ 2021 ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਡਾ. ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਸਮਰ ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ ਮੋਨਿਕਾ ਅਨੰਦ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਾਇਲ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼ਿਵਾਂਗ ਜੈਨ, ਕੇਸ਼ਵ ਮਿੱਤਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਬਰਨੀ। ਸੋਮ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ […]

ਅਹਸਾਨੁਦੀਨ ਅਮਨੁੱਲਾਹ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ।

2. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

3. ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਅਤ ਇਕਲੌਤੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿਨਾਂਕ 03.12.2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ (ਇਸ ਨੂੰ "ਚੁਣੌਤੀ ਆਦੇਸ਼" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਵਿੱਚ CRM-M ਨੰਬਰ 49115/2021 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਗਾਊ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਬਾਦਸ਼ਾਹਪੁਰ, ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਦਿਨਾਂਕ 31.07.2020 ਨੂੰ ਦਰਜ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 0239 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਵਾਂ 147, 148, 149, 323, 325, 341, 342 ਅਤੇ 427 ਅਧੀਨ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 (ਇਸ ਨੂੰ "ਆਈਪੀਸੀ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 186, 353 ਅਤੇ 364 ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 4382 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਗੌੜਾ ਅਪਰਾਧੀ 1 ਗ੍ਰਾਂਟ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ, ਜੋ ਕਿ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

5. ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਪਰੀਤ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ, ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਮਪੁਗਡ ਆਰਡਰ, ਜੋ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਤੰਗ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫਸਾਉਣਾ ਜੋ ਹੋਵੇਗਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੇਰਾਫੇਰੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਫ ਹੈ ਜਾਂਚ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਂਝਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਮ.

6. ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ।

7. ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਿਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਖੇਪ, ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਮ ਗੋਵਿੰਦ

ਉਪਾਧਿਆਯ ਬਨਾਮ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, (2002) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 598 ਅਤੇ ਕਲਿਆਣ ਚੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਰੰਜਨ, (2004) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 528 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਆਸ਼ੀਸ ਚੈਟਰਜੀ, (2010) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 496 ਵਿੱਚ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਕਹੇ ਗਏ:

'9...ਇਹ ਸਾਧਾਰਣ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਇਹ ਬਰਾਬਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ, ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਖਤੀ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਚਰਜ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ, ਹੋਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਰਕ ਹਨ:

(i) ਕੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜੋ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ;

(ii) ਦੋਸ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ;

(iii) ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ;

(iv) ਜੇਕਰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਭੱਜਣ ਦਾ ਖਤਰਾ;

(v) ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ, ਵਿਵਹਾਰ, ਸਾਧਨ, ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਖੜਾ;

(vi) ਅਪਰਾਧ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ;

(vii) ਗਵਾਹਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਦਾ ਉਚਿਤ ਡਰ; ਅਤੇ

(viii) ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਦੀ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਖਤਰਾ, ਜ਼ਰੂਰ, ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ।'

8. ਮਹੀਪਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਉਰਫ ਪੋਲੀਆ, (2020) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 118 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ:

'16. ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਹੀਅਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਹੀਅਤ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਪੈਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਹੀਅਤ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਣੁਚਿਤ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਸੀ। ਪਰਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਕ੍ਰਿਤ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ...'

'9. ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ @ ਦੀਪੂ @ ਦੀਪਕ, 2023 INSC 761'; ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਦਾਤ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, (1995) 1 SCC 349; ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦੁਮਨ ਸਿੰਘ, (1996) 4 SCC 693 ਅਤੇ ਐਕਸ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ, (2018) 16 SCC 511, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

'13. ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਦਾਨ ਦੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਠੋਸ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਉਪਰਲੇ ਹਾਲਾਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਟਰਾਇਲ ਦੇ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਦਾਤੁਲ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਹੈ (1995) 1 SCC 349, ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦੁਮਨ ਸਿੰਘ, (1996) 4 SCC 693 ਅਤੇ ਐਕਸ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ (2018) 16 SCC 511, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:'

10. XXX ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਟੈਰੀਟਰੀ ਆਫ ਅੰਡਮਾਨ & ਨਿਕੋਬਾਰ ਆਈਲੈਂਡਸ, 2023 INSC 767', ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਸਰਕਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ, (2022) 9 SCC 321 ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਏ ਗਏ ਹਨ।

11. ਐਂਟੀਸੀਪੇਟਰੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੱਬੀਆ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1980) 2 SCC 565 ਅਤੇ ਸੁਸ਼ੀਲਾ ਅੱਗਰਵਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ), (2020) 5 SCC 1 ਵਿੱਚ 5-ਜੱਜ ਬੈਂਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਧਾਰਾਮ ਸਤਲਿੰਗੱਪਾ ਮੇਤਰੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (2011) 1 SCC 694 ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਨੀਯ ਹੈ, ਭਾਵੇਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਸੁਸ਼ੀਲਾ ਅੱਗਰਵਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਜਗ ਹਾਂ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹੋਰ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰੀ-ਅਰੈਸਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ।

12. ਫਿਰ ਵੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਰਕ ਉਦਾਹਰਣਾਤਮਕ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਮਾਪਕ ਨਹੀਂ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਹਰ ਕੇਸ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਪਨ ਕੁਮਾਰ ਭਿਰਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (2021) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 518, ਵਿੱਚ, ਦਲਾਤ ਰਾਮ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਐਕਸ ਬਨਾਮ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਨੋਟ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

13. ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ ਉਚਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

14. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਪਗਨਡ ਆਰਡਰ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਤਰਕ-ਵਿਤਰਕ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ 7-12 ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਹੈ। ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਕੀ ਗੱਲ ਭਾਰੀ ਪਈ:

(ਅ) ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਧਿਕਤਮ ਸਜ਼ਾ 7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ਬ) ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਸ) ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਲਾਨੀਆ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(ਦ) ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 'ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਕੋਰਸ ਸੁਧਾਰ' ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

15. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਤਰਕ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, (2014) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 273 ਦੇ ਅਸਰ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਜਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ, ਕੋਈ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹਾਲੀਆ ਦੁਹਰਾਉ ਵਿੱਚ ਮੁਹੰਮਦ ਅਸਫ਼ਕ ਆਲਮ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ, 2023 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 660, ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 364, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ, ਧਾਰਾ 364, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਜੋੜ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਰਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰੀ-ਅਰੈਸਟ

ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ।

16. ਜਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਐਲਾਨੀਆ ਹੋਇਆ ਭਗੌੜਾ ਅਪਰਾਧੀ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 28 ਵਿੱਚ, ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰੋਕਲੇਮੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਪਟ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਸਨ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ 05.02.2021 ਨੂੰ ਇੱਕ ਭਗੌੜਾ ਅਪਰਾਧੀ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਅਕਤੂਬਰ, 2021 ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 9 ਅਤੇ 10 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭਗੌੜਾ ਅਪਰਾਧੀ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਐਲਾਨ ਇੰਪਗਨਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿਣਾ, ਅਸੀਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ 'ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਕੋਰਸ ਸਹੀ ਕਰਨ' ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

16. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਬਿਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭਗੌੜਾ ਅਪਰਾਧੀ ਐਲਾਨਿਆ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮੰਗਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਸਾਫ਼ ਹਾਂ ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 438, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਭਗੌੜਾ ਅਪਰਾਧੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲਵੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਐਨਸੀਟੀ ਦਿੱਲੀ), (2012) 8 ਐਸਸੀਸੀ 730 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਭਗੌੜਾ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਪਸ਼ਟ ਰੁਖ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲਵੇਸ਼ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ, (2014) 2 ਐਸਸੀਸੀ 171 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਭਗੌੜਾ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇੱਕ ਭਗੌੜਾ ਅਪਰਾਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪ੍ਰਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ੰਕਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, 2021 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 955 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 82 ਅਤੇ 83, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਅਭੈ ਨਾਇਕ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (2022) 8 ਐਸਸੀਸੀ 282 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਿਆ:

'68. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਐਲਾਨਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ "ਫਰਾਰ" ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਕਰਾਅ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਜਾਂ ਉਦਾਰਤਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਗੌਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੀ-ਅਰੈਸਟ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਉਦਾਰਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਫਰਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਐਲਾਨਿਆ ਅਪਰਾਧੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 438 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ੰਕਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, (2022) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 529; 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 955 ...].'

17. ਇਸ ਲਈ, ਇੱਥੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਆਤਮਸਮਰਪਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

18. ਅਪੀਲ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਇੰਪਗਨਡ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ

ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਲਾਹ ਲਈ ਗਈ ਹੋਵੇ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ : ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ : ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate